

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Reaktionen i Frankrig (1874)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 10. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes05-shoot-idm139713219593568/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

M. J. Chénier, Condorcet, Danton og Desmoulins, en hel Hærskare af Talenter og Karakterer. Kirken samler sine Vaaben til en fortvivlet Kamp, som forud er tabt, Revolutionen rykker frem, først usikker og med Vaklen, saa truende, saa uimodstaaelig og snart sejrdrunken. Saasnart Rigsstænderne bliver sammenkaldte, er Kamppladsen aaben, Skrannerne falder paa begge Sider og den store Kampdommer, Verdenshistorien, giver Signalet til Sammenstødet.

Straks efter Stændernes Sammenkaldelse er den gejstlige Stands første og enstemmige Forlangende det, at faa «den katolske, apostoliske og romerske Religion» anerkendt som Nationalreligion, som den eneste, der skulde have Tilladelse til offentlig Gudsdyrkelse. Og dog var der Republikanere og ikke faa blandt den lavere Gejstlighed; men til den Frihed, de fordrede, regnede de ikke den religiøse. De folkelig sindede Abbeder deklamerede vel imod Inkvisitionen, kaldte den menneskeæderisk og tigeragtig, men de advarede mod Fordrageligheden. Den revolutionære Abbed Fauchet, den samme, der efter Bastillens Indtagelse velsignede Borgervæbningens trefarvede Uniformer og skabte Tricoloren som Nationalflag, betegnede dengang Tolerancen haanligt som «den almindelige Tolerantisme» og spaaede, at, hvis den blev indført, vilde det kun lede til alle gode Sæders fuldstændige Forfald. Han gik saa vidt, at han vilde ægte dem, der ikke bekendte sig til noget Religionssamfund, Retten til at gifte sig, «da man ikke kunde anse saadanne Mennesker for bundne ved deres Ord».

Da Stænderne traadte sammen som Nationalforsamling, blev Gejstligheden snart tvungen til Indrømmelser, men selv naar Mistæningen imod den kom til Orde, endte Oppositionen bestandig med at iklæde sig de mildeste og hensynsfuldeste Former. Da f. Eks. i Februar 1790 Garat havde brugt det Udtryk om Præste-Indvielsen, at den var et borgerligt Selvmord, og en Række Gejstlige, hvoriblandt Abbed Maury og Biskopperne af Nancy og Clermont, i Forbitrelse herover førte i Vejret, raabte paa Gudsbespottelse og indgav et Forslag om at den katolske Religion skulde erklæres for Nationalreligion, saa blev Forslaget vel forkastet, men paa en saadan Maade, at man føler Modstandernes Frygtsomhed og Usikkerhed i Begrundelsen af dette Skridt.

Det vilde, hed det, være en Krænkelse af Religionen og af de Følelser, der besjælede Forsamlingen med Hensyn til den, at forudsætte endog blot en Tvivl herom. Man vovede endnu ikke